

ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ
ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

АДРЕС: УЛИЦА "БРАТЯ МИЛАДИНОВИ" – ЮГ № 50
ТЕЛ.: 0336/62201, 62139 ; ФАКС: 0336/62872

E-mail: obaparv@parvomai.bg
<https://www.parvomai.bg>

ДО
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
НА ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ

ДОКЛАДНА
ОТ
РАДОСЛАВА СТАВРЕВА – ЗАМЕСТНИК-КМЕТ НА ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ

Относно: Приемане на Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Първомай.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,**

Законът за предучилищното и училищното образование, влязъл в сила от 01.08.2016 г., задължава общините да изготвят Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, въз основа на който Областният управител организира разработването на Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие. Въз основа на областната стратегия по чл. 196 от ЗПУО се приема общинска стратегия за личностно развитие на децата и учениците в община Първомай за период от две години. *Цели, които се поставят с предложения Проект* е да се направи анализ на ситуацията в общината в съответствие с основните принципи, цели и съдържанието на регламентираната в ЗПУО подкрепа за личностно развитие. Съдържателната част на предложения проект е да покаже състоянието на образователната система в Община Първомай през учебната 2019/2020 г. чрез резултатите от проведените анкетни проучвания, интервюта, дискусии и събеседвания със заинтересованите страни - ученици, учители, директори на институции, родители. Друга цел е да се анализира информацията за състоянието и взаимодействието между институциите в процеса на предоставяне на подкрепата за личностно развитие, както и да се направи оценка на потребностите от подкрепа за личностно развитие, осъществена в центровете за подкрепа за личностно развитие, центровете за социални услуги, както и в детските градини и училищата като институции в системата на предучилищното и училищното образование, в които се организират дейности, подкрепящи приобщаването, обучението и възпитанието на децата и учениците, както и дейности за развитие на техните интереси и способности, без да се осигурява завършването на клас и етап и придобиването на степен на образование и/или на професионална квалификация.

Предложения Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Първомай е в пълно съответствие с европейското законодателство, спазвайки в пълнота разпоредбите и целите на националното и местно законодателство.

С оглед гореизложеното и на основание, чл.17, ал.1, т.3, чл.21, ал.2 във връзка с ал.1, т.23 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА) и чл.196, ал.3 от Закона за предучилищното и училищното образование, предлагам на Общински съвет на община Първомай да вземе следното

РЕШЕНИЕ :

1. Приема Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Първомай.
2. Възлага на Кмета на Община Първомай осъществяването на всички дейности, необходими за правилното и законосъобразно изпълнение на решението.

Приложения: Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Първомай.

ВНОСИТЕЛ:

РАДОСЛАВА СТАВРЕВА

Заместник-кмет на Община Първомай

ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ
ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

АДРЕС: УЛИЦА "БРАТЯ МИЛАДИНОВИ" – ЮГ № 50
ТЕЛ.: 0336 / 62201, 62139 ; ФАКС: 0336 / 62872

E-mail: obaparv@parvomai.bg
<https://www.parvomai.bg>

**УТВЪРДЕН
ОТ ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЪРВОМАЙ
С РЕШЕНИЕ № ..... /..... 2021 г., НА ОСНОВАНИЕ
ЧЛ. 196, АЛ. 3 ОТ ЗАКОНА ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО
И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ**

А Н А Л И З

**на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и
учениците в община Първомай
(по чл. 196, ал. 1 на Закона за предучилищно и училищно
образование)**

Съдържание

1. Въведение.....	3
2. Състояние и предизвикателства	5
2.1. Обща картина на образователната система в Община Първомай. Тенденции. Общинска мрежа от детски градини, училища и обслужващи звена за учебната 2019/2020 г.....	5
2.2. Предизвикателства пред общата подкрепа за личностно развитие	8
3. Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие, осъществявана в Центровете за подкрепа за личностно развитие	15
3.1. Деца и ученици.....	15
3.1.1. Брой ученици с изявени дарби и класирани в национални и международни конкурси, олимпиади и състезания.....	15
3.1.2. Брой деца и ученици в риск от социално изключване	16
3.1.3. Деца и ученици със специални образователни потребности (СОП)	17
3.2. Кадрови ресурси	18
3.3. Учебно-техническа и материална база	18
3.4. Финансиране	18
3.4.1. Участие в програми за финансиране	18
3.4.2. Дарения	19
3.5. Външни фактори	19
3.5.1. Семейна среда и работа с родители	19
3.5.2. Настоятелства	20
3.5.3. Връзки с неправителствени организации, читалища, спортни клубове	21
3.5.4. Взаимодействие с институциите	21
4. Обобщение и изводи от Анализа	22
5. Заключение	28

1. Въведение

Съгласно чл. 176 на *Закона за предучилищното и училищно образование* (ЗПУО) подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици в съответствие с индивидуалните им потребности и цели да осигури за децата и учениците подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им.

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците е **обща и допълнителна**.

Дейности от общата подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 на ЗПУО, с които не всички училища могат самостоятелно да се справят и изискват общинско координиране са:

- кариерно ориентиране на учениците;
- библиотечно-информационно обслужване;
- грижа за здравето;
- поощряване с морални и материални награди;
- дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
- логопедична работа.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие по чл. 187 на *ЗПУО* е насочена към деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания. Дейности, които не могат да се извършат самостоятелно от всяко училище, а изискват координирана общинска политика са:

- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна;
- рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- ресурсно подпомагане.

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците (обща и допълнителна), която институциите (детските градини, училищата, центровете за подкрепа за личностно развитие и специализираните обслужващи звена) в *системата на предучилищното и училищното образование* (СПУО) осигуряват е неразделна част от самостоятелно разработени и прилагани цялостни политики, чиито основни принципи са:

- изграждане на позитивен организационен климат, което изисква създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование;

- утвърждаване на позитивна дисциплина, основана на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите, превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях;

- развитие на училищната общност, съгласно идентифицираните предизвикателства, цели и дейности в Областната стратегия за личностно развитие на децата и учениците.

Съгласно чл. 176 на **Закона за предучилищното и училищно образование** (ЗПУО) на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование се предоставя подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им. Подкрепата за личностно развитие се прилага в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всяко дете и на всеки ученик.

В съответствие с изискванията на чл. 174, ал.1 от ЗПУО осигуряването на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците от институциите в системата на предучилищното и училищно образование трябва да се осъществява *съвместно* с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги. За разработването на този Анализ със заповед № РД-15-657/13.10.2021 г. на кмета на Община Първомай е създадена работна група, в чийто състав са включени представители на Общинска администрация, отдел „Закрила на детето“, Център за обществена подкрепа, Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания, здравни медиатори, НПО.

По смисъла на ЗПУО (съгласно Допълнителните разпоредби.)

§1, т. 6 „Дете или ученик в риск“ е дете или ученик:

а) без родителска грижа или чиито родители са починали, неизвестни, лишени са от родителски права или родителските им права са ограничени;

б) жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание във или извън семейството му;

в) в опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, морално, интелектуално и социално развитие.

§1, т. 7 „Дете или ученик с изявени дарби“ е дете или ученик с трайни способности и постижения в областта на науката, изкуството или спорта, надвишаващи постиженията на неговите връстници.

§1, т. 12. „Ключови компетентности“ са комплекс от взаимнозависими знания, умения, нагласи или отношения, необходими за личностното развитие на индивида през целия му живот, за изграждането на активна гражданска позиция и участие в социалния живот, както и за възможността му за реализация на пазара на труда, определени на национално равнище в съответствие с Европейската референтна рамка за ключовите компетентности за учене през целия живот, приета с Препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г.

§1, т. 22. *„Приобщаващо образование“* е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активирани и включвани на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

§1, т. 23. *„Психо-социална рехабилитация“* е комплекс от дейности за подпомагане на учениците със затруднения, увреждане или разстройство на тяхното психично здраве за постигане на оптимално ниво на самостоятелност и за придобиване и прилагане на умения, необходими за пълноценно участие в училище.

§1, т. 24. *„Ресурсно подпомагане на деца и ученици“* е осигуряване на обща и допълнителна подкрепа, основана на оценката на потребностите на децата и учениците, което включва осъществяване на дейности от специалисти, насочени към личностно развитие на децата и ученици със специални образователни потребности (СОП), и с оглед постигане на целите, заложи в плановете за подкрепа и в индивидуалните им учебни програми.

§1, т. 25. *„Рехабилитация при комуникативни нарушения“* е комплекс от дейности за подпомагане на деца и ученици със затруднения, увреждане или разстройство на езика, говора, познавателните процеси и социалното поведение.

§1, т. 26. *„Родител“* е лицето, което упражнява родителските права по смисъла на Семейния кодекс.

§1, т. 27. *„Специални образователни потребности“* на дете и ученик са образователните потребности, които може да възникнат при сензорни увреждания, физически увреждания, множество увреждания, интелектуални затруднения, езиково-говорни нарушения, специфични нарушения на способността за учене, разстройства от аутистичния спектър, емоционални и поведенчески разстройства.

§1, т. 29. *„Ученик с хронични заболявания“* е ученик със среднотежки, компенсирани и реконвалесцентни форми на съответното хронично заболяване.

2. Състояние и предизвикателства

2.1. Обща картина на образователната система в Община Първомай. Тенденции. Общинска мрежа от детски градини, училища и обслужващи звена за учебната 2019/2020 г.

2.1.1 Демографско състояние

Демографското състояние на община Първомай следва тенденциите в развитието на демографията на страната като цяло – населението намалява. Възрастовата структура е силно влошена – увеличен е дялът на възрастното население, спрямо същото в трудоспособна възраст. Наблюдава се интензивна миграция, насочена предимно към големите икономически центрове на страната и чужбина. Тенденцията е напускане на общината предимно от млади хора в активна работоспособна и репродуктивна възраст.

Подобряването на икономическото развитие в общината би довело до частично решаване на проблемите. Необходима е целенасочена държавна политика за развитието на селата и малките градове, в противен случай тенденцията към депопулация ще продължи.

Община Първомай се стреми да създава условия и възможности за усъвършенстване на образователната система и осигуряване на различни видове и степени образование. На територията на общината функционира образователна инфраструктура, която включва институции на предучилищното обучение, общо, профилирано и професионално образование. До всички средищни училища и детски градини е осигурен безплатен транспорт за учители, деца и ученици. Отрицателната демографска статистика обаче води до съществуването на паралелки/групи с минимален и под минималния брой деца/ученици.

Общинска мрежа от детски градини, училища и обслужващи звена за учебната 2019-2020 г.

През учебната 2019/2020 г. образователна система в Община Първомай обхваща 7 детски градини и 13 училища.

2.1.2. Детски градини

Броят, капацитетът на детските градини в общината и децата на възраст между 2 и 6 години през учебната 2019/2020 г. са както следва:

№	Детска градина/селище	2-4 годишни	5-годишни	6-годишни	Общ брой деца	брой групи	деца със СОП	Брой персонал	
								Педаг. персонал	Непедаг. персонал
1	ДГ "Осми март", гр. Първомай	123	61	42	226	10	5	22	22
2	ДГ "Марица", гр. Първомай	69	41	27	137	7	3	15	18
3	ДГ "Пролет", гр. Първомай, кв. Дебър	59	33	28	120	5	2	14	13
4	ДГ "Първи юни", с. Градина	53	23	25	101	6	2	13	14
5	ДГ "Искра", с. Искра	23	6	5	34	2	0	4	4
6	ДГ "Теменуга", с. Воден	17	6	3	26	2	0	4	5
7	ДГ "Детелина", с. Дълбок извор	12	6	6	24	1	0	2	4
	Общ брой деца в ДГ	356	176	136	668	33	12	74	80

2.1.3. Училища

№	Име на училище	Населено място	Финансиране	Брой ученици					Брой персонал		
				Дневна форма	Задочна форма	Самост. форма	Индив. форма	Общо ученици	Педаг. персонал	Непедаг. персонал	Общо
1	СУ "Проф. д-р Асен Златаров"	гр. Първомай	Общинско	713		4	1	718	61	13	74
2	ОУ "Свети Свети Кирил и Методий"	гр. Първомай	Общинско	120			2	122	18	7	25
3	ОУ "Георги Караславов"	гр. Първомай, кв. Дебър	Общинско	187				187	28	8	36
4	НУ "Христо Ботев"	гр. Първомай	Общинско	75				75	8	4	12
5	ОУ "Св. Св. Кирил и Методий"	с. Караджалово	Общинско	57		15		72	13	3	16
6	ОУ "Отец Паисий"	с. Искра	Общинско	73		8		81	12	4	16
7	ОУ "Свети Свети Кирил и Методий"	с. Дълбок извор	Общинско	51				51	11	5	16
8	ОУ "Христо Ботев"	с. Градина	Общинско	198		10		208	24	6	30
9	НУ "Петко Рачев Славейков"	с. Воден	Общинско	15				15	4	1	5
10	ОУ "Васил Априлов"	с. Виница	Общинско	51		4		55	8	2	10
11	ОУ "Любен Каравелов"	с. Бяла река	Общинско	40				40	8	4	12
12	ОУ "Д-р Петър Берон"	с. Буково	Общинско	26				26	8	3	11
13	ПГСС "Васил Левски"	гр. Първомай	Общинско	241	16	63		320	35	17	52
Общо:				1847	16	104	3	1970	238	77	315

2.2. Предизвикателства пред общата подкрепа за личностно развитие

Съгласно чл. 178, ал. 1 от ЗПУО, **общата подкрепа за личностно развитие включва:**

	Осигурява се от :
1. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;	Всички институции
2. Допълнително обучение по учебни предмети при условията на този закон;	Само училища
3. Допълнителни модули за деца, които не владеят български език;	Само детски градини
4. Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;	Само училища
5. Консултации по учебни предмети;	Само училища
6. Кариерно ориентиране на учениците;	Всички институции
7. Занимания по интереси;	Всички институции
8. Библиотечно-информационно обслужване;	Само училища
9. Грижа за здравето;	Всички институции
10. Поощряване с морални и материални награди;	Всички институции
11. Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;	Всички институции
12. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;	Всички институции
13. Логопедична работа.	Всички институции

На децата и учениците се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им. Екипната работа по случай на дете или ученик е нова стъпка в образователната политика, насочена към индивидуализиране на обучението, подкрепата и цялостната грижа за детето или ученика в периода му на обучение толкова дълго, колкото е необходимо.

На ниво детска градина и училище, общата подкрепа свързва всички услуги, които представляват базисни грижи за физическото, психичното и социалното благополучие на децата и учениците, мотивиращи и развиващи интересите.

Общата подкрепа отговаря преди всичко на нуждата от превенция и навременно разпознаване на трудности в ученето при децата и учениците и на нуждата от разпознаване на дарбите на децата. Тук задачата на учителя е да систематизира наличната информация за детето (портфолио, тест за училищна готовност, входно ниво, текущи оценки, наблюдение). Това обобщение не е самоцелно. В рамките на общата подкрепа учителят обобщава информацията и наблюденията си, за да организира преподаването съобразно потребностите, стиловете на учене, силните страни на децата и учениците. По този начин учителят може аргументирано и навреме да забележи първите признаци на затруднения в ученето на всяко дете, както и да отдели допълнително внимание на децата, които се развиват в конкретна област на знанието, спорта или изкуствата, така че те да разгърнат своя потенциал. Освен да планира работата в клас, като се основава на систематизирана информация, учителят целенасочено организира консултациите си, часовете по интереси, допълнителното обучение,.

Общата подкрепа включва и всички онези допълнителни дейности, които помагат на децата и учениците да се развиват и учат – дейности за мотивация, допълнително обучение, превенция на психичното здраве, превенция на насилието и тормоза, училищна политика за позитивна дисциплина, кариерно консултиране, здравна грижа, асистирание и др., които се изпълняват от помагачи и допълнителни специалисти в детската градина и в училището, както и от неспециализирания персонал.

Общата подкрепа на нивото на системата, обединява съществуващите видове образователна среда у нас – образователни институции, центрове за подкрепа за личностно развитие, вкл. центрове за специална образователна подкрепа, регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващо образование, общежития, обсерватория и други, чиято функция е да подпомагат вътрешната структура за разгръщане на диференцирани подходи за посрещане на разнообразието от образователни потребности.

На нивото на детската градина и училището, общата подкрепа свързва всички услуги, които представляват базисни грижи за физическото, психичното и социалното благополучие, мотивиращи и развиващи интересите дейности.

Родителите заедно с учителите са най-сигурният ресурс за децата. Дали ще участват активно или пасивно в общата подкрепа, зависи от самите родители. Те са желан от училището партньор, защото са носители на важна информация и на различна гледна точка за детето, а също така, защото за тях, както и за училището е важно детето да се развива и да се чувства добре. Родителите могат да получат, но и да дадат информация и опит, с които да помогнат на учителите да опознаят по-добре детето. Необходимо е училището и

детската градина да положат усилия да изградят връзката с родителите и постоянно да поддържат тяхното участие като основен партньор.

Дейности от общата подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 на ЗПУО, с които не всички училищата могат самостоятелно да се справят и изискват общинско координиране са:

- *поощряване с морални и материални награди* - на децата и учениците с морални и с материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование; награди могат да се учредяват от Министъра на образованието и науката, Началника на РУО, Кмета на общината и Директора на институцията (ЗПУО чл. 184);

- *ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения* - при работата с учениците институциите в системата на предучилищното и училищното образование основават дейността си на принципа на превенцията на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях, като тези мерки се прилагат към всички ученици в обща класна стая по ред, определен в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование (ЗПУО чл. 17, ал.5).

В детската градина, общата подкрепа е насочена към ранно разпознаване на рискове в развитието на детето, които могат да създадат предпоставки за трудности в ученето му в училище. Вече има утвърдени методически инструменти, които ще бъдат в помощ на учителите и специалистите, както и програми за превенция и развитие на езикови, когнитивни, емоционални и социални компетентности на децата от най-ранна възраст.

- *дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение* - детските градини, училищата и центрове за обществена подкрепа са длъжни да осъществяват тези дейности, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес, като видовете и съдържанието им са подчинени на обща училищна политика и се разработват самостоятелно от училищната общност (ЗПУО чл. 185).

Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение реализира и **Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни**. Създадена е практика Местната комисия да работи в тясно сътрудничество с ръководствата и педагогическия състав на училищата от община Първомай с оглед ранно предотвратяване на девиантно поведение сред подрастващите. Основно работата в училищата се осъществява от педагогическите съветници. В случаите, при които комисията избира като мярка за превенция работа с обществен възпитател, е осигурен такъв. Общественият възпитател поддържа близък контакт с определен от ръководството представител на училището (обикновено това е педагогическият съветник или председателят на Училищната комисия за превенция на противообществените прояви) и набира информация за ученици с девиантно и/или агресивно поведение и проблеми с общуването, деца предразположени към противообществени прояви, деца живеещи в рискова среда. Общественият възпитател още съдейства за корекция на асоциално / рисково поведение, работи с деца, които са в рискова

семејна или пријателска среда или са застрашени од отпаѓање од училиште, овозможува при потреба социјална или възпитателна подкрепа. Најчесто во работата си по мотивација и преодојување на проблемното поведение, општествените възпитатели прилагат следните дејности: обсъжданија меѓу ученика, класниот ръководител, родител и општествениот възпитател с цел изяснување на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му; насочување на ученика към заниманија, съобразени с неговите специфични потреби и учасие на ученика во дејности во полза на паралелката или училишето.

Превантивната си дејност Комисијата извършува во две основни направления: од една страна организиране на мероприятия за ангажиране на свободното време, представяне на положителни модели за поведение и личностно развитие на децата и младежите и од друга страна пряка консултативно-възпитателна работа с децата под формата на индивидуални и/или групови консултации, тренинзи и беседи. Ежегодно се организират конкурси, дискусии, обучения и форуми по актуални теми свързани с борбата със зависимостите, трафика на хора, насиетието и тормоза во училиште, во семејството и други.

2.3. Предизвикателства пред допълнителната подкрепа за личностно развитие

Допълнителната подкрепа за личностно развитие по чл. 187 на ЗПУО е насочена към четири групи деца и ученици: със специални образователни потреби (СОП), во риск, с изявиени дарби, с хронични заболявания и вклучува:

1. работа с дете и ученик по конкретен случай;
2. психо-социална рехабилитација, рехабилитација на слуха и говора, зрителиа рехабилитација, рехабилитација на комуникативните нарушенија и при физически уврежданија;
3. осигурување на достъпна архитектурна, опща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни уврежданија;
5. ресурсно подпомагане.

Дејности, които не могат да се извършат самостоятелно од всяко училиште, а изискват координирана опщинска политика са:

- *психо-социална рехабилитација, рехабилитација на слуха и говора, зрителиа рехабилитација, рехабилитација на комуникативните нарушенија и при физически уврежданија;*
- *осигурување на достъпна архитектурна, опща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;*

- *ресурсно подпомагане;*
- *здравна медиация - работа с деца включени в интерактивни игри заедно с „Младежки център” – Пловдив;*
- *следене на ваксинацията на деца;*
- *раздаване на дрехи за деца и възрастни;*
- *съдействие за прием в детска градина ;*
- *работа с личните лекари;*
- *работа и съдействие на РЗИ;*
- *съдействие на болнични заведения;*
- *организиране на беседа за „По чисти ръце” в ромската махала в гр. Първомай.*

В гр. Пловдив функционира Регионален център за подпомагане процеса на приобщаващото образование (РЦПППО), чиято основна задача е подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности, в който са обхванати 359 деца и ученици от общинските училища и детски градини в община Първомай.

В контекста на Закона са включени всички дейности и форми на подпомагане, които да се предлагат на децата и учениците, за да могат да бъдат приобщени, да не прекъсват и да завършат своето образование. Това са дейности и форми, които са основани на ценностите за личностното развитие и приобщаващо образование: подкрепа за личностно развитие, изграждане на позитивен организационен климат, утвърждаване на позитивна дисциплина и развитие на училищна общност. Чрез тези дейности се гарантира да се достигне детето и да бъде подкрепено то в ученето, научаването, участието и разгръщането на неговия потенциал.

Основна функция на **допълнителната подкрепа** са отговорите към различни индивидуални потребности за обучение, които изискват включване на разнообразни ресурси в и извън детската градина и училището. Те се реализират на базата на оценените образователни потребности и образователния маршрут за всяко дете и ученик с нужда от допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Учителят работи в екип със специалисти: психолог, логопед, ресурсен учител, рехабилитатор, терапевти, както и с помощници: помощник-учител, придружител в или извън детската градина и училището. Споделена ценност между всички е, че всяко дете и ученик е способно да бъде обучавано, без значение на неговите възможности.

СПРАВКА
ЗА БРОЙ ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ ПОЛУЧИЛИ ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ОТ РЦПППО –
ПЛОВДИВ ЗА УЧЕБНАТА 2019/2020г.

№	Община	Населено място	Институция	Брой деца/ученици към 01.10.2019г.				Брой деца/ученици към 01.12.2019г.				Брой деца/ученици към 01.04.2020г.			
				със СОП	на ресурсно подпомагане	от ресурсен специалист - РЦПППО	от ресурсен учител - в училище	Със СОП	На ресурсно подпомагане	от ресурсен специалист - РЦПППО	от ресурсен учител - в училище	Със СОП	На ресурсно подпомагане	от ресурсен специалист - РЦПППО	от ресурсен учител - в училище
1	Първомай	гр. Първомай	СУ "Проф. д-р Асен Златаров"	17	17		16	15	15		15	15	15		15
2	Първомай	гр. Първомай	ОУ "Свети Свети Кирил и Методий"	2	2	2	2	4	4	4	4	4	4	4	4
3	Първомай	гр. Първомай, кв. Дебър	ОУ "Георги Караславов"	5	5	1	4	6	5	1	4	6	5	1	4
4	Първомай	гр. Първомай	НУ "Христо Ботев"	2	3	3		2	2	2		2	2	2	
5	Първомай	с. Караджалово	ОУ "Св. Св. Кирил и Методий"												
6	Първомай	с. Искра	ОУ "Отец Паисий"												
7	Първомай	с. Дълбок извор	ОУ "Свети Свети Кирил и Методий"	1	1	1		2	2	2		2	2	2	
8	Първомай	с. Градина	ОУ "Христо Ботев"	3	3	3		3	3	3		3	3	3	
9	Първомай	с. Воден	НУ "Петко Рачев Славейков"												
10	Първомай	с. Винаца	ОУ "Васил Априлов"												
11	Първомай	с. Бяла река	ОУ "Любен Каравелов"												
12	Първомай	с. Буково	ОУ "Д-р Петър Берон"												
Общо:				30	31	10	22	32	31	12	23	32	31	12	23
1	Първомай	гр. Първомай	ДГ "Осми март"	5	5			4	4			6	6		
2	Първомай	гр. Първомай	ДГ "Марица"	3	3			3	3			2	2		
3	Първомай	гр. Първомай, кв. Дебър	ДГ "Пролет"	2	2			2	2			1	1		
4	Първомай	с. Градина	ДГ "Първи юни"	2	2			2	2			2	2		
5	Първомай	с. Искра	ДГ "Искра"												
6	Първомай	с. Воден	ДГ "Теменуга"	0	0			0	0			0	0		
7	Първомай	с. Дълбок извор	ДГ "Детелина"	0	0			0	0			1	1		
Общо:				12	12	0	0	11	11	0	0	12	12	0	0

Център за обществена подкрепа

Центърът за обществена подкрепа предлага социални услуги за деца в риск и техните семейства. Услугите на центъра са насочени към деца от 0 до 18г. и техните семейства: деца и младежи в риск; лишени от родителска грижа; деца, жертви на насилие; претърпели загуба; със суицидни мисли; с девиантно поведение; необхванати от образователната система; в риск от отпадане или отпаднали от училище; деца с увреждания; деца и младежи в специализирани институции или услуги от резидентен тип, както и младежи, напускащи този тип услуги. Подкрепа и съдействие в Центъра се оказва на непълнолетни майки и бременни; родители/законни представители на дете в риск, като се провеждат обучения и консултиране на кандидати за или утвърдени приемни семейства и кандидати или одобрени осиновители.

Предоставянето на социална услуга в ЦОП се осъществява, след като всеки потребител бъде обследван обстойно за индивидуалните му потребности, а след това включен в съответна програма, с конкретно заложен дейности в план за предоставяне на услуга, насочени към постигане на основните цели в работата с потребителя. Основни принципи на работа са гарантиране на най-добрия интерес на детето; гарантиране правото на всяко дете да бъде отглеждано в семейна среда; подпомагане на детето за вписването му в социалната среда; уважение към личната история, религиозна, етническа и културна принадлежност; индивидуален подход на интервенциите при работа по случаи; предоставяне на възможност за пълноценното развитие потенциала на всяко дете, съобразно техните потребности и възможности, информиране и насочване към други социални услуги в общността, предоставяне на услуги, подкрепящи семействата на децата в риск, повишаване на родителския капацитет, насърчаване на отговорно родителстване и други. Основна цел на Центъра е да се даде равен старт на всяко дете за пълноценно социално включване. Центърът за обществена подкрепа е с капацитет 50 места, като към момента месечно осигурява подкрепа на над 50 потребители – деца в риск и техните семейства.

Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания

Центърът за настаняване от семеен тип за деца без увреждания е услуга от резидентен тип, която предоставя жизнена среда за пълноценно израстване и развитие на деца, лишени от родителски грижи, за които към момента на настаняването са изчерпани възможностите за отглеждане в семейна среда, приемни семейства или в семейства на близки и роднини. Услугата е 24-часова и се обезпечават от екип специалисти. Основната мисия на екипа е децата да получат по-добра подкрепяща и стимулираща развитието среда и възможност да изградят значими връзки в живота си. Насърчаването и оказването на подкрепа при развитието на потенциала на всяко дете са в основата на предоставяне на социалната услуга.

Насочеността на работа е обучение, задоволяване на ежедневните и здравни потребности, потребностите от правилна организация на свободното време и личните контакти, в среда близка до семейната. Организирането на живота на децата в ЦНСТ са насочени към създаването на възможности за равнопоставено участие в живота на местната общност.

Дейности на центъра са в следните направления:

- **Обучителни:** изграждане и затвърдяване на хигиенни и битови навици; изграждане на умения за водене на здравословен начин на живот; изграждане, доразвиване и затвърдяване на уменията за четене, писане и смятане; запознаване и изграждане на умения за правилно боравене с кухненското оборудване, приготвяне и сервиране на храна, измиване на съдовете.

- **Социални:** изграждане на умения за ползване услугите на здравни, социални и обществени институции, като отдел „Закрила на детето” към дирекция „Социално подпомагане”, болница, поща, общинска администрация, Център за обществена подкрепа и други; изграждане на контакти със съседската общност, децата и персонала от детските и учебни заведения, които децата от ЦНСТ посещават; оказване на емоционална подкрепа на децата за адаптиране към новата среда.

Капацитетът е 14 места, като към момента в центъра има настанени 13 деца: които посещават общообразователни училища.

3. Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие, осъществявана в Центровете за подкрепа за личностно развитие

3.1. Деца и ученици

3.1.1. Брой ученици с изявени дарби и класирани в национални и международни конкурси, олимпиади и състезания

№	Община	Населено място	Институция	Брой деца/ученици класирани в олимпиади, състезания и конкурси
1	Първомай	гр. Първомай	СУ "Проф. д-р Асен Златаров"	21
2	Първомай	гр. Първомай	ОУ "Свети Свети Кирил и Методий"	
3	Първомай	гр. Първомай, кв. Дебър	ОУ "Георги Караславов"	1
4	Първомай	гр. Първомай	НУ "Христо Ботев"	1
5	Първомай	с. Караджалово	ОУ "Св. Св. Кирил и Методий"	
6	Първомай	с. Искра	ОУ "Отец Паисий"	
7	Първомай	с. Дълбок извор	ОУ "Свети Свети Кирил и Методий"	
8	Първомай	с. Градина	ОУ "Христо Ботев"	
9	Първомай	с. Воден	НУ "Петко Рачев Славейков"	
10	Първомай	с. Виница	ОУ "Васил Априлов"	
11	Първомай	с. Бяла река	ОУ "Любен Каравелов"	
12	Първомай	с. Буково	ОУ "Д-р Петър Берон"	
13	Първомай	гр. Първомай	ПГСС "Васил Левски"	1
Общо:				24

Законът за предучилищното и училищното образование наложи нов поглед към центровете за подкрепа за личностно развитие. Те се превърнаха в институции, които вече могат да диагностицират дарованието и таланта на детето в най-ранна възраст. Наложено се да се увеличи индивидуалната работа с децата, за да се открият закодираните заложи и в същото време да се разработват не само авторски програми на учителите, свързани с учебния процес в извънучилищната форма, но и разработването на индивидуална програма за всяко дете. Тези центрове вече отговарят на новите предизвикателства и предлагат нова визия за развитие пред традиционните образователни модели и традиционните форми на общуване. Ясно и категорично фокусът е върху развитието на личността на детето и ученика, с неговата автономност и свобода на избор, право на личен стремеж към преуспяване и благоденствие.

3.1.2. Брой деца и ученици в риск от социално изключване

В община Първомай 1,66% от учениците се намират в риск от социално изключване поради редица причини. За решаване на проблема с пълното обхващане на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст и ограничаване на рисковете от социално изключване, съгласно Постановление № 100 от 8 юни 2018 г. на МС се създаде постоянно действащ Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

Механизмът се прилага по отношение на децата и учениците, които не са обхванати в образователната система, за които има риск от отпадане от училище и детска градина или са напуснали преждевременно образователната система.

Целта на Механизма е да се подобри междуинституционалното взаимодействие и да се определят функциите и задълженията на всички отговорни страни, за да се постигне по-пълнен обхват и задържане в системата на образованието на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст. Има създадени екипи за съвместна работа на институциите за обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст (наричани екипи за обхват). Утвърдени са и Правила за обмен на информация между институциите за децата и учениците, които не са обхванати в образователната система, които са в риск от отпадане от училище, както и тези които са преждевременно напуснали училище или не могат да бъдат открити на постоянния им или на настоящия им адрес. Създадена е и процедура за предоставяне на информация от институциите и съвместни действия за налагане на съответните санкции по реда на Закона за закрила на детето и Закона за предучилищното и училищното образование на родители, чиито деца в задължителна предучилищна и училищна възраст не посещават училище. Повиши се и ефективността на процедурата за отпускане на семейни и други помощи в натура спрямо индивидуалните потребности на децата и учениците, както и подобряване на координираността при прилагане на санкции спрямо родителите при неизпълнение на задълженията им по Закона за закрила на детето и Закона за предучилищното и училищното образование на родители, чиито деца в задължителна предучилищна и училищна възраст не посещават училище. В част от училищата на територията на община Първомай има разработени училищни стратегии и училищни програми за образователна и социална интеграция на децата и учениците в риск. Основно дейностите с деца и ученици в риск към момента се осъществяват от специалистите от Центъра за обществена

подкрепа (ЦОП) и от Отдела за закрила на детето (ОЗД). Периодично се анализират потребностите на децата и учениците, както и на техните семейства и се търси начин за подкрепа и решаване на проблемите.

3.1.3. Деца и ученици със специални образователни потребности (СОП)

№	Община	Населено място	Институция	Брой деца/ученици със СОП
1.	Първомай	гр. Първомай	СУ "Проф. д-р Асен Златаров"	17
2.	Първомай	гр. Първомай	ОУ "Свети Свети Кирил и Методий"	2
3.	Първомай	гр. Първомай, кв. Дебър	ОУ "Георги Караславов"	5
4.	Първомай	гр. Първомай	НУ "Христо Ботев"	2
5.	Първомай	с. Караджалово	ОУ "Св. Св. Кирил и Методий"	
6.	Първомай	с. Искра	ОУ "Отец Паисий"	
7.	Първомай	с. Дълбок извор	ОУ "Свети Свети Кирил и Методий"	1
8.	Първомай	с. Градина	ОУ "Христо Ботев"	3
9.	Първомай	с. Воден	НУ "Петко Рачев Славейков"	
10.	Първомай	с. Виница	ОУ "Васил Априлов"	
11.	Първомай	с. Бяла река	ОУ "Любен Каравелов"	
12.	Първомай	с. Буково	ОУ "Д-р Петър Берон"	
Общо:				30
1.	Първомай	гр. Първомай	ДГ "Осми март"	5
2.	Първомай	гр. Първомай	ДГ "Марица"	3
3.	Първомай	гр. Първомай, кв. Дебър	ДГ "Пролет"	2
4.	Първомай	с. Градина	ДГ "Първи юни"	2
5.	Първомай	с. Искра	ДГ "Искра"	
6.	Първомай	с. Воден	ДГ "Теменуга"	0
7.	Първомай	с. Дълбок извор	ДГ "Детелина"	0
Общо:				12

3.2. Кадрови ресурси

Педагогическият персонал в детските градини и училищата е с образователно квалификационна степен магистър или бакалавър. Голяма част от учителите са с добър професионален опит, повечето от тях имат присъдена професионално-квалификационна степен и продължават да повишават професионалната си квалификация. Педагогическите колективи работят за обезпечаване на доброто развитие на своите деца и ученици, като се стремят да създават позитивен психологичен климат в образователните институции. Административният и обслужващо-помощен персонал обхваща почти пълно дейностите по охрана, поддръжка и административно обслужване.

3.3. Учебно-техническа и материална база

Детските градини са на целодневна организация, разполагат с добра материално-техническа база, педагогически кадри и помощен персонал с опит и квалификация, оптимални условия за отглеждане, възпитание, обучение и социализация на децата. В детските заведения се осигурява равен достъп на всички деца за качествено образование, гарантиран е достъп до добра подготовка на всяко дете за постъпване в училище, създадени са условия за овладяване на книжовен български език в междуетническа среда. Осигуряват се адекватни възможности за обучение на деца със специални образователни потребности. Всички детски градини са общински, разполагат с достатъчен сграден фонд, отговарящ на условията за цялостен, качествен и пълноценен процес на предучилищно образование. Има какво да се подобри относно състоянието на сградите в съседните села, както и монтиране на съоръжения в дворовете на детските заведения. Важно е да се осигурят специалисти – логопед и психолог за детските градини, които да помагат в мониторинга на ранното детско развитие.

Общината разполага със 734 места за деца в детските градини, разпределени в 32 групи, което говори за нормална пълняемост и очевидно, услугата е популярна сред родителите.

Сградният фонд на училищата в община Първомай е на относително добро ниво. Правят се частични ремонти периодично. Привличат се средства и от други източници на финансиране освен общината.

3.4. Финансиране

3.4.1. Участие в програми за финансиране

Част от детските градини и училищата в общината, които отговарят на изискванията за кандидатстване, работят по реализирането на национални програми и проекти на МОН, като например „С грижа за всеки ученик”, „Твоят час”, „Подкрепа за успех” и „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование”, „Заедно в грижа за всеки ученик”, „ Заедно за всяко дете” и „Образование за утрешния ден” по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”, съфинансирана от Европейския социален фонд и др., които са насочени към повишаване на качеството на образователния процес чрез диференцирана грижа към личностното

развитие на деца и учениците според индивидуалните им образователните им потребности. Изхождайки от факта, че всеки ученик придобива знания, умения и компетентности с различна скорост и по различен начин в зависимост от индивидуалните му възможности и интереси, чрез тези програми се постига осигуряването на оптимално развитие на децата, като се отчита динамиката в развитието на способностите за изучаване на отделните учебни предмети и на тази основа се поставят допълнителни цели на обучение и развитие, свързани с коригиране на пропуски в знанията или с компенсирание на недостига от учебно време за развитие на талантите. Дейностите по проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование” са свързани с допълнително обучение по български език за деца от уязвими групи, както и педагогическа, психологическа и социална подкрепа на тези деца, включително обезпечаване на средствата за такси на детски градини с повишена концентрация на деца от уязвими групи, осигуряване на допълнителен педагогически и непедagogически персонал, осигуряване на учебни материали, пособия, помагала и др. Също така оказване на педагогическа, психологическа и социална подкрепа за родители на деца от уязвими групи, включително деца със СОП, деца в риск и деца с хронични заболявания за формиране у тях на мотивация за активното им приобщаване в системата на предучилищното образование.

3.4.2. Дарения

В детските градини и училищата ежегодно постъпват дарения, които се регистрират в Книгите за дарения, с които всички институции разполагат, като част от изискуемата задължителната документация съгласно Наредба № 8 от 11.08.2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование Обн. ДВ, бр. 66 от 23.08.2016 г., в сила от 23.08.2016 г.; изм. и доп., бр. 75 от 15.09.2017 г., в сила от 15.09.2017 г. По данни на училищните ръководства през изминалата година са получени дарения – книги за попълване на библиотечния фонд, както и редица дарения за подпомагане на децата със СОП и провеждане на изнесени обучения съвместно с родители.

3.5. Външни фактори

3.5.1. Семейна среда и работа с родители

Институциите, работещи с деца и ученици определят семейната среда на голяма част от децата и учениците като нестабилна, поради отсъствието на родителите за дългосрочна работа в чужбина. Това се отразява на нормалното взаимодействие с тях. Работата с родители се състои в провеждане на родителски срещи по теми, актуални за протичането на образователно-възпитателния процес в детските градини и училищата. При системни отсъствия от училище и слаби оценки, се търси прекият контакт с родителите и се изисква съдействие за преодоляване на проблемите.

В процеса на интегриране на децата и учениците в община Първомай, логопедите в детските градини, психолозите в училищата и специалистите от Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование (РЦПППО), гр. Пловдив отделят важна роля на родителите. Една част от родителите нямат достатъчно информация за същността на нарушението на детето им, както и представа какви са възможностите за развитие и какъв е потенциалът на детето. В ежедневните си консултации специалистите, работещи с децата и учениците се опитват да привличат родителите като партньори за реализиране на поставените цели и ги мотивират

за сътрудничество в провеждането на терапиите, да им предоставят специализирана литература и информация, която да ги подпомага с цел подобряване на психологическия климат в семейството.

През изминалата учебна година, както и през настоящата учебна година съвместните дейности и инициативи на институциите, работещи с деца и ученици са били насочени към:

- провеждане на социално-психологически тренинг с родителите с информационна, обучителна, опознавателна и психотерапевтична цел;
- осъществяване на работни срещи с родители, които срещат трудности в училище, в екип с ресурсен учител, масов педагог, логопед, психолог и директор на детската градина/училището с цел да се предприемат мерки в посока развитие и подобряване дейността с детето, както и преодоляване на конфликтни ситуации;
- включване в благотворителна дарителска кауза за набиране на средства за болни деца;
- участие на родители в извънкласни инициативи - празнуване на рождените дни на учениците, в изготвянето на мартеници, кулинарни състезания, спортни игри, коледна украса и тържества и др.;
- проведени консултации и обмяна на информация с родителите за различни форми и техники за работа с децата, използването на различни видове терапия - арттерапия, музикотерапия, кинезитерапия и др., съобразно индивидуалните потребности на детето;
- включване на родители и колеги в целогодишната кампания за събиране на пластмасови капачки и рециклирането им, с цел набиране на средства за благотворителни каузи.

3.5.2. Настоятелства

Родителската общност има представители в Училищните настоятелства на всички училища и детски градини.

Съгласно чл. 265, ал. 1 и ал. 2 от ЗПУО с цел създаване на условия за активни и демократично функциониращи общности към всяка детска градина и всяко училище от 15.09.2016 г. има създадени обществени съвети. Общественият съвет е орган за подпомагане на развитието на детската градина и училището и за граждански контрол на управлението им. Общественият съвет в детската градина и училището:

1. одобрява стратегията за развитие на детската градина или училището и приема ежегодния отчет на директора за изпълнението ѝ;
2. участва в работата на педагогическия съвет при обсъждането на програмите по чл. 263, ал. 1, т. 8 и 9 и при обсъждане на избора на ученически униформи;
3. предлага политики и мерки за подобряване качеството на образователния процес въз основа на резултатите от самооценката на институцията, външното оценяване - за училищата, и инспектирането на детската градина или училището;
4. съгласува училищния учебен план;
5. участва с представители в комисиите за атестиране на директорите при условията и по реда на държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;
6. съгласува избора от учителите в училището по чл. 164, ал. 2 на учебниците и учебните комплекти;

7. сигнализира компетентните органи, когато при осъществяване на дейността си констатира нарушения на нормативните актове;
8. дава становище по училищния план-прием по чл. 143, ал. 1;
9. участва в създаването и приемането на етичен кодекс на училищната общност.

3.5.3. Връзки с неправителствени организации, читалища, спортни клубове

Институциите в системата на ПУО имат изградени партньорски връзки с НПО, читалища и спортни клубове, които се изразяват в провеждане на инициативи като:

- организиране на общински, областни и национални ученически игри по различните видове спорт;
- включване в тренинги и дискуссионни срещи по младежки програми и доброволчество;
- провеждане на общински спортни празници, демонстративни и тематични състезания, дни на предизвикателството, арт и обучителни ателиета. Осъществява се партньорство с представители на клуб за физическо възпитание и спорт „Атлет”, футболен клуб и карате клуб;
- създаване на условия и възможности за всички деца да спортуват;
- откриване и подкрепа на деца таланти;
- осигуряване на достъп на всички деца до културни дейности и дейности за свободното време, клубове по интереси в т.ч. наука и техника;
- провеждане на ученически игри в изпълнение на общинския спортен календар;
- финансово подпомагане и стимулиране на деца с изяви дарби чрез отпускане на стипендии и еднократно финансово подпомагане по Програмата на мерките за закрила на деца с изяви дарби;
- развиване на различни форми, кръжоци, клубове по интереси, школи и др. за развитие уменията на талантиливи деца и ученици в областта на изкуството и науката и информационните технологии.

3.5.4. Взаимодействие с институциите

Институциите в системата на предучилищното и училищно образование (ПУО) са в постоянно взаимодействие с Отдел „Закрила на детето“, МКБППМН, Община Първомай, Общински съвет, Регионалният център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование и РУО-Пловдив с цел да бъде осъществена своевременна методическа, координационна, квалификационна и консултативна дейност чрез съответните специалисти – ресурсни учители, психолози, логопеди. В детските градини и училищата на територията на община Първомай се провеждат консултации с родители на деца с различни проблеми и увреждания.

Съществува добра координираност между дейността на логопед, психолог и ресурсен учител, позволяваща да се анализира състоянието на детето и съответно прилагане на адекватна помощ, както и полезна за родителите комуникация между специалистите и учителите на групата/ класа, в които има деца със СОП.

За организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, в началото на всяка учебна година се определя координиращ екип в детската градина или в училището, който има за задача да:

- координира работата на екипите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците с родителите, представителите на децата или с лицата, които полагат грижи за тях;
- координира работата и взаимодействието на всички екипи за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в детската градина или в училището;
- осъществява връзката и координира работата с координиращите екипи в детските градини и училищата, както и с останалите институции в системата на предучилищното и училищното образование и с други институции и организации, работещи с деца, по отношение на предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;
- осъществява връзката и координира с регионалния екип за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности и предоставянето на методическа подкрепа за работа с деца и ученици със специални образователни потребности от екипи на детски градини и училища, от центрове за подкрепа за личностно развитие, от юридически лица с нестопанска цел, осъществяващи дейност в обществена полза в областта на приобщаващото образование, както и от висши училища, в зависимост от конкретните потребности на детската градина или училището;
- осъществява връзката и координира със съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и провеждането на различни дейности, свързани с квалификация на педагогическите специалисти в детската градина или училище.

4. Обобщение и изводи от Анализа

ПОЛОЖИТЕЛНИ ВЛИЯНИЯ	НЕГАТИВНИ ВЛИЯНИЯ
I. ИКОНОМИЧЕСКИ ФАКТОРИ	
<ul style="list-style-type: none"> • Наличие на действащ механизъм за финансиране на делегираните от държавата дейности и местни дейности приходи по бюджета; • Определен стандарт за издръжка на дете и ученик; • Прилагане на Системи за финансово управление и контрол; • Децентрализация на правомощията на разпоредителите с бюджет; • Създадена много добра система за организация, съгласуваност, контрол и отчетност на учебно-възпитателния процес, на административната и стопанска дейност; 	<ul style="list-style-type: none"> • Нисък стандарт за 1 ученик, който в рамките на една бюджетна година не се актуализира в съответствие с реалната пазарна икономика на услугите, доставките, материалите и др.; • Слаб интерес от развитие и обучение на част от учениците и техните родители поради трудна реализация на пазара на труда; • Месечни такси, ограничаващи някои ученици, деца в риск – при наличие на безплатни ИУЧ, ФУЧ, както и групи по национални програми и проекти на МОН, реализирани в училищата „С грижа за всеки ученик”, „Твоят час” и др.); • Ограничен достъп до услуги в подкрепа на личностното развитие на учениците от селата.

<ul style="list-style-type: none"> • Наличие на квалифициран и опитен екип от преподаватели и треньори за дейности по направления, за обучение на деца и ученици в свободното от училище време. 	
II. СОЦИО-КУЛТУРНИ ФАКТОРИ	
<ul style="list-style-type: none"> • Най-голямо значение имат видът на предлаганите форми, начинът, по който се предлагат, значимостта на получените знания и престижността на изявите; • Създадени са условия за удовлетворяване на интересите, желанията и потребностите за лично израстване и реализация на децата и учениците в свободното от учене време; • Създадени са разнообразни условия за изява и участия в конкурси, конференции, олимпиади, спектакли, състезания, празнични програми, изложби, открити занимания и др. на всяко дете и ученик, участващо във формите на извънкласна дейност; • Създадени са условия за максимално прилагане на практика на усвоените знания и формиране на личностни качества; • В общественото пространство има своето престижно място и Центърът за обществена подкрепа, който влияе положително както върху възпитанието и обучението на децата и учениците, така и за развитие на творческите им заложби, пълноценно осмисляне на свободното време и участие в културния календар на града; • Наличие на гъвкава организация на формите и график на занимания, съобразно свободното време и интереси на участниците; • Осигуряване на свободен избор и достъп до учебните групи, чрез заявления за участие, анкетно допитване и проучване на потребностите от практически занимания; • Създаден много добър микроклимат на работа и взаимоотношения между педагозите, деца, ученици, родители, позитивен организационен климат, създадени условия за 	<ul style="list-style-type: none"> • Отрицателно влияние на групи от общността с ниска потребност от образование и демотивация за учене; • Продължаващия обществен негативизъм към учителската професия; • Ниска заинтересованост на родителите; • Предпочитания за мигриране в чужбина; • Достъпните вече интернет информация и мобилни устройства в ежедневието на учениците; • Намалява броят на децата (ниска раждаемост), поради липса на работа за младите хора и миграция. • Засилващи се процеси на задълбочаващ се дисбаланс в териториалното разпределение на населението – съсредоточаване на хората в активна възраст в големите и областните градове и застаряването на населението в малките населени места.

<p>сътрудничество и ефективна комуникация;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Създадени условия за професионално насочване на подрастващите и прилагане на практика на усвоените умения в учебните групи; • Осигурена творческа свобода за педагози и тренъори, за възможно най-пълно реализиране на заложите на децата и учениците в научните, спортни и художествено-творчески дейности; • Създадени традиции за партньорство и съвместни инициативи в подкрепа на деца и ученици с местни образователни и културни институции, НПО; • Обучението във формите е насочено към професионално формиране на умения и компетенции с дълготрайно значение в съответствие с динамиката на социалната, технологичната и икономическа среда; • Децата и учениците от община Първомай ежегодно завоюват призови места в международни, национални, регионални и общински конкурси. 	
III. ТЕХНОЛОГИЧЕСКИ ФАКТОРИ	
<ul style="list-style-type: none"> • Внедрени са съвременни технически средства за управление, обучение и комуникации; • Наличие на софтуерни програми за финансово обслужване и отчетност на дейността, дневници за учебни групи и др., документация, съгласно нормативни изисквания; 	<ul style="list-style-type: none"> • Липса на пълна техническа обезпеченост на групи от уязвими ученици; • Ограничен достъп до интернет.
IV. ТРУДОВИ РЕСУРСИ	
<ul style="list-style-type: none"> • Наличие на висококвалифицирани педагогически кадри в общината; • Педагогическата колегия е с много добра квалификация и опит, отговорно отстояваща професионалните си ангажименти; • Разработени ВПРЗ, КТД, Годишен календарен план, План 	<ul style="list-style-type: none"> • Доставчиците на ресурси – университети, центрове за квалификация и преквалификация предлагат такива, които не съответстват на изискванията в системата на предучилищното и училищното образование. • Намален брой на педагогическия персонал спрямо

<p>за квалификационна дейност, за заседания на ПС, общи събрания;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Екипност, партньорски взаимоотношения с колеги от детските градини, училищата в общината, областта и страната; • Разкриване и развиване талантите и възможностите на учениците и доброто им представяне в конкурси, състезания и олимпиади; • Споделяне на добри практики с колеги от други образователни институции и центрове за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в страната и повишаване на квалификацията на учителите; • Добре развита система за вътрешна квалификация, провеждане на открити занимания, обмен на добри практики и съвместни инициативи; • Наличие на специализиран персонал за осигуряване на учебно-тренировъчния процес и поддържане на безопасни условия на труд. • Много добри партньорски взаимоотношения на педагогическите екипи с научни, информационни, културни и спортни институции за съвместни дейности. 	<p>непедагогическия, поради необходимостта да се поддържат сгради, дворове, спортни съоръжения.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недостатъчен щат педагогически персонал за обезпечаване на различните дейности по интереси за ученици – необходимост от по-голям щатен и лекторски състав.
<p>V. ФИНАНСОВИ РЕСУРСИ</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Директорите на институции в системата на предучилищното и училищно образование (СПУО) са второстепенни разпоредители с финансови средства; • Редовно финансиране, гарантиращо финансова стабилност на институциите в СПУО; • Съществуват възможности за реализация на собствени приходи; • Бюджет, осигурен от държавна субсидия и общинско дофинансиране; • Нарастващ дял на държавно финансираните занимания по интереси; 	<ul style="list-style-type: none"> • Нисък стандарт за един ученик; • Недостатъчни средства за основни ремонти; • Недостатъчен бюджет, спрямо разходите за поддръжка на материалната база в институциите, осигуряващи подкрепата за личностно развитие на децата и учениците.

<ul style="list-style-type: none"> • Нарастващ собствен принос от проектно финансиране на дейности на групите по интереси. 	
VI. ЗАКОНОДАТЕЛСТВО	
<ul style="list-style-type: none"> • Наличие на Закон за предучилищното и училищно образование и Наредба за приобщаващо образование; • Разработване и утвърждаване на Програма за развитие на средното образование; • Разработване и актуализиране на закони и подзаконовни нормативни документи; • Цялостната дейност протича съгласно утвърдените от МОН, РУО и Кмета на Община Първомай – Правилници, КТД, Длъжностни щатни разписания и бюджет за учебната година. 	<ul style="list-style-type: none"> • Постоянни и обемни изменения в нормативната уредба; • Голям обем нормативни актове, без конкретни указания, процедури и политика по прилагането им; • Липса на общи образователни изисквания в извънкласните форми, на учебни планове и програми за провеждането на формите.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> • Наличие на възможност за подкрепа при реализиране на местните политики в сферата на личностното развитие чрез финансовите инструменти на ЕС – Структурните фондове и др. програми, включително от други донори; • Внедряване на добри европейски практики в сферата на извънкласните дейности; • Развитие на публично-частното партньорство; • Активно трансгранично сътрудничество и разширяване връзките с НПО и др. организации и институции с цел реализиране на партньорски проекти и съвместни инициативи; • Включване на родителите в инициативи на школите и съвместни дейности; • Тясно сътрудничество между училища и центровете за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР) за насочване на талантливите деца към школите, както и деца с проблеми с цел превенция; 	<ul style="list-style-type: none"> • Обезлюдяване на територията; • Свиване на свободното време на децата с въвеждане на целодневното обучение; • Слабо участие с проекти в оперативните програми; • Очакван рестриктивен бюджет през следващите години; • Изоставане от съвременните тенденции в образователната система при използване на информационни и комуникационни технологии; • Липса на ясно регламентирана държавна политика; • Чести изменения в законовата уредба; • Недостигащи финансови средства за осигуряване на подходяща образователна среда, съгласно държавните образователни изисквания.

• Създаване на подходяща образователна среда и оборудване за подкрепа и развиване на способностите и уменията на учениците, в съответствие с държавните образователни стандарти; • Разработване на Общинска стратегия и програма за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.	

Изводи:

1. След влизането в сила на Закона за предучилищното и училищното образование и извършената оптимизация в системата за предучилищното и училищното образование (СПУО) в Община Първомай съществуват следните законодателно установени институции: седем общински детски градини, дванадесет училища.

2. Регистрирани са потребности от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Първомай, както следва: със специални образователни потребности – 2,9 %, с изявени дарби – 3,4 %, в риск от социално изключване – 1,66%.

3. В Община Първомай съществуват условия за осъществяване на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците от институциите в СПУО, съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги.

4. На територията на Община Първомай няма общински център за ресурсно подпомагане, а при установяване на потребност от такава подкрепа, грижата за децата и учениците се осъществява от държавната институция - Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование (РЦПППО) в областния град Пловдив.

5. Община Първомай прилага цялостни политики за обезпечаване на дейностите за подкрепа на личностно развитие, чрез дофинансиране и общински образователни програми за спорт, превенции, здраве и социални дейности.

6. Променящите се потребности на образователната система налагат координираност между всички участници в образователния процес и органи на управление на централно и местно ниво, с цел осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на всяко дете и ученик.

7. Съществува необходимост от прилагане на активни политики за реализиране на проекти, финансирани със средства по различните оперативни програми и фондове, за да се осигури допълнителен финансов ресурс и дългосрочно положително въздействие върху местната общност.

8. Организирането и осигуряването на дейностите за подкрепа на личностното развитие на територията на община Първомай е динамичен процес, който подлежи на оптимизиране в съответствие с разпоредбите на ЗПУО и Наредбата за приобщаващо образование Обн. - ДВ, бр. 89 от 11.11.2016 г.

5. Заключение

Включването на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците като компонент в ЗПУО отваря пътя за трансформация на образователната среда. Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете и ученик. То е неизменна част от правото на образование на всяко дете.

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците извежда на преден план динамичния аспект на обучителните отношения между ученика и учителя и отношенията между учениците, учителите, родителите, специалистите и другия персонал, при който всеки един участва в процеса на разкриване и развитие на индивидуалния потенциал и приобщаване. Успехът на този процес минава през преместване на центъра на приобщаващото образование в детската градина и в училище, през овластяване на образователните институции и на тяхното лидерство, през превръщането на детската градина и училището в общност от професионалисти, които имат и знанията и уменията как да бъдат полезни на децата, които работят в отношения на доверие, в екип, с участието на родителите и най-вече с участието на самите деца и ученици.

*Изготвил: **Силвия Тилкова**
Директор Подделение „Образование и култура”
при ОБА Първомай*